

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY I ROZPRAWY

<i>Radosław Pawelec</i> : Stulecie <i>emancypantek</i> . Ewolucja gniazda leksykalnego <emancypacja>	7
<i>Celina Heliasz-Nowosielska</i> : Od tytułowania do wyzywania. Czasowniki nominacyjno-adresatywne we współczesnej polszczyźnie	22
<i>Mariola Wołk</i> : Czy szok może być pozytywny? O wyrażeniu <i>szok</i> we współczesnej polszczyźnie	37
<i>Dorota Kruk</i> : O właściwościach składniowo-semantycznych czasowników <i>zaprzepaścić</i> i <i>przepaść</i>	52
<i>Hélène Włodarczyk</i> : <i>Mnie czy mi?</i> O użyciu zaimka pierwszej osoby w celowniku	64
<i>Agnieszka Mikołajczuk</i> : Wartość refleksji semantycznej w kształceniu polonistycznym	81

OBJAŚNIENIA WYRAZÓW I ZWROTÓW

<i>Zuzanna Wośko</i> : Nazwisko <i>Gogółka</i> w świetle geografii językowej	96
--	----

GRAMATYKI JEZYKA POLSKIEGO

<i>Anna Just</i> : Gramatyka polska dla Niemców Jana Ernesta Müllenheima, rektora szkoły miejskiej w Kluczborku	103
--	-----

SPRAWOZDANIA, UWAGI, POLEMIKI

<i>Małgorzata Miławska-Ratajczak</i> : Sprawozdanie z konferencji „Zamykanie normy językowej w słowniku. Wokół teoretycznych i praktycznych problemów nowego słownika poprawnej polszczyzny”, Poznań 24–25 maja 2018 r.	110
--	-----

SŁOWA I SŁÓWKA

S.D.: <i>Europejczyk</i> – <i>europczyk</i> ?	117
---	-----

CONTENTS

PAPERS AND DISSERTATIONS

<i>Radosław Pawelec</i> : A centenary of <i>emancipationists</i> . The evolution of the lexical nest <emancipation>	7
<i>Celina Heliasz-Nowosielska</i> : From titling to name-calling. Nominative and addressative verbs in the contemporary Polish	22
<i>Mariola Wołk</i> : Can shock be positive? On the expression <i>szok</i> (<i>shock</i>) in the contemporary Polish	37
<i>Dorota Kruk</i> : On syntactic and semantic properties of the verbs <i>zaprześcić</i> (<i>to squander</i>) and <i>przepaść</i> (<i>to be lost</i>)	52
<i>Hélène Włodarczyk</i> : <i>Mnie</i> or <i>mi</i> (<i>me</i>)? On the use of the 1 st person pronoun in the dative case	64
<i>Agnieszka Mikołajczuk</i> : The value of semantic reflection in teaching Polish language & literature	81

EXPLANATIONS OF WORDS AND EXPRESSIONS

<i>Zuzanna Wośko</i> : The surname <i>Gogółka</i> in light of linguistic geography	96
--	----

POLISH GRAMMAR

<i>Anna Just</i> : Polish grammar for Germans by Jan Ernest Müllenheim, the rector of the town school in Kluczbork	103
--	-----

REPORTS, COMMENTS, POLEMICS

<i>Małgorzata Miławska-Ratajczak</i> : A report on the conference „Zamykanie normy językowej w słowniku. Wokół teoretycznych i praktycznych problemów nowego słownika poprawnej polszczyzny” (“Closing the language standard in a dictionary. On theoretical and practical problems of a new dictionary of proper use of Polish”), Poznań 24–25 May 2018	110
--	-----

WORDS AND EXPRESSIONS

S.D.: <i>Europejczyk</i> – <i>europejczyk</i> (<i>a European</i>)?	117
--	-----

W ZESZYCIE

– Słowo *emancypacja* jest XIX-wiecznym zapożyczeniem z łaciny. Było odnoszone do wyzwalań się rozmaitych grup społecznych. Cytaty zebrane w Kartotece *Słownika języka polskiego* pod red. W. Doroszewskiego świadczą o różnorodności procesów emancypacyjnych na ziemiach polskich.

– We współczesnej polszczyźnie wyodrębnia się grupa czasowników, za pomocą których zdajemy sprawę ze zwracania się do siebie nawzajem osób i – jednocześnie lub nie – nazywania kogoś w taki czy inny sposób; są one częścią kompetencji metajęzykowej, opisując istotne aspekty codziennej komunikacji.

– Obok rzeczownika *szok* w polszczyźnie funkcjonują jednostki z jego udziałem, przede wszystkim *być w szoku*, *że*_, a także derywaty czasownikowe *zszokować / zaszokować [kogoś]*; na ich znaczenie składają się m.in. komponenty informujące o przyczynie stanu oraz wskazujące na uczucia o dużej intensywności.

– Czasowniki *zaprzepaścić* i *przepaść* mają ten sam źródłosłów, ich definicje słownikowe są niemal identyczne, jednak wgląd w strukturę semantyczną jednostek *[ktoś] zaprzepaścił [coś]* oraz *[coś] przepadło* udowadnia, że nie są one ani równo-, ani nawet bliskoznaczne.

– Wybór formy celownika zaimka *ja* przysparza sporo kłopotów – enklityczne *mi* jest coraz częściej używane tam, gdzie norma wymaga ortotonicznego *mnie*, kształtuje się zatem nowy paradygmat zaimka 1. osoby l. poj. z jedną tylko formą celownika.

– Włączanie refleksji semantycznej do działań uczniowskich na lekcjach języka polskiego jest cenne nie tylko jako element kształcenia świadomości językowej, lecz także składnik wychowania uczniów ku wartościom, rozwijający ich intelektualnie.

***

Semantyka – wartościowanie w języku – językowy obraz świata – leksykalna jednostka języka – struktura semantyczna – właściwości pragmatyczne wyrażen – składnia – prozodia – czasowniki nominacyjno-adresatywne – zaimki osobowe – formy ortotoniczne – formy enklityczne.

Red.